

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО І ГОСПОДАРСЬКИЙ ПРОЦЕС

Білоусов Є.М.,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри міжнародного права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

УДК 346:330:341:1

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Забезпечення економічної безпеки є окремим напрямом публічно-політичної, економічної та управлінсько-розпорядчої діяльності держави, а тому слід чітко розуміти те, що така системна робота, попри її інколи перманентний характер, так чи інакше повинна мати пріоритети, межі реалізації та основні тренди, що зумовлюють формування основних напрямів реалізації державної політики в цій сфері.

Аналіз останніх досліджень. Вивченню питань забезпечення економічної безпеки держави свої праці присвятили такі вчені, як В.П. Горбулін, В.А. Ліпкан, Г.А. Пастернак-Таранушенко та ін. Однак системного аналізу пріоритетних напрямів господарсько-правового забезпечення економічної безпеки України проведено, на нашу думку, не було.

Метою написання цієї статті є спроба визначення основних умов та пріоритетних напрямів господарсько-правового забезпечення економічної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Основні напрями державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки формуються під впливом низки чинників, а тому, визначаючи її пріоритетні напрями, доцільно спершу прийти до розуміння ключових вихідних умов її здійснення.

Такими, на нашу думку, натепер є:

– євроінтеграційні тренди зовнішньополітичного руху України, що зумовлює необхідність узгодження та уніфікації економічної політики України із вимогами, що висувуються до державного регулювання відповідних процесів правом Європейського Союзу (далі – ЄС);

– глобалізаційні тренди світових господарсько-економічних та торговельних процесів, що відкривають нові можливості для розширення географії вітчизняного експорту, але одночасно створюють передумови для проникнення іноземних ТНК на вітчизняні ринки. Останнє містить ризики для конкурентних переваг вітчизняних товаровиробників, які об'єктивно мають нижчий рівень конкурентоспроможності;

– глобалізація фінансового ринку та фінансових потоків, що, з одного боку, суттєво прискорює рух грошової маси, чим активізує процеси економічного зростання, а з іншого – відкриває можливості для експорту економічних криз із більш спроможних

та розвинених економік у слабкіші економічні системи країн із перехідними ринковими механізмами або ринковими механізмами, що проходять процес формування;

– глобальні тенденції до лібералізації умов та правил міжнародної торгівлі, що суттєво обмежує спроможність держави виконувати функції захисту власних товаровиробників та власного виробничого потенціалу. Лібералізація державного регулювання передбачає уніфікацію загальних правил для доступу на національні ринки суб'єктів господарювання незалежно від країни їх походження. Такий доступ, з одного боку, розширює можливості для економічного сектору країни, а з іншого – ставить під загрозу розвиток національного товаровиробництва;

– підвищення рівня прозорості та моніторингу фінансових транзакцій на міжнародному рівні. Така тенденція є прямим наслідком занепокоєння економічно розвинених країн світу стосовно законності обігу грошової маси та недопущення проявів легалізації доходів, набутих протизаконним шляхом, або проявів фінансування тероризму. Окремим напрямом такої діяльності є тренд щодо деофшоризації економік країн із метою підвищення контрольованості грошових потоків. Участь України в таких процесах суттєво підвищує рівень власної фінансової спроможності через запобігання процесам «вимивання» капіталу з економіки країни в офшорні регіони.

Отже, наведені умови є вихідними і найбільш значущими не лише для формування політики господарсько-правового забезпечення економічної безпеки держави, але і для існування всього економічного сектору країни. Той факт, що їх джерелом є зовнішнє середовище, засвідчує залежність економіки України від глобальних тенденцій та трендів розвитку світової економіки. Безумовно, ефективно впливати на такі умови Україна не може. Водночас при формуванні державної політики необхідним є врахування не лише тих чи інших факторів, але й загроз, що існують у зовнішньому середовищі, їх проектування на загальні тренди розвитку внутрішнього сектору економіки та визначення можливих запобіжних заходів. Тобто вихідними при формуванні загальної безпекової стратегії, зокрема стратегії в економічному секторі, виступають саме фактори зовнішнього середовища.

Стосовно внутрішніх чинників формування політики забезпечення економічної безпеки держави, то слід зазначити, що вони можуть бути змінені через регулюючі впливи держави, перетворені на потенційні фактори економічного зростання тощо. Проте існують об'єктивні фактори внутрішнього середовища, на які держава не може впливати через їхню природу. Такими є клімато-географічні фактори, а також наявність природно-ресурсного потенціалу. Це ті вихідні умови, відповідно до яких формується економічний сектор країни, її економічний потенціал, сектори економіки та зумовлюється територіальне розміщення продуктивних сил [1].

З огляду на наведене вище доцільно запропонувати для опрацювання в межах державної політики пріоритетні напрями господарсько-правового забезпечення економічної безпеки України.

1) Оптимізація національного правового забезпечення економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях та уніфікації його зі стандартами ЄС. В умовах зближення України та ЄС приведення вітчизняної нормативно-правової бази до вимог Євросоюзу є однією із ключових умов подальшої інтеграції України в Європейську і світову спільноту. Вітчизняне законодавство у сфері забезпечення економічної безпеки наразі є досить несистемним та неефективним. По-перше, відсутні основні окремі засадничі нормативно-правові акти та доктринальні положення, а саме: доктрина економічної безпеки України, стратегія економічної безпеки України та концепція забезпечення економічної безпеки України. По-друге, відсутні стандарти державної політики економічної безпеки, а тому й програми безпекового спрямування. По-третє, система міжнародно-правових договорів, концепцій, угод, протоколів тощо потребує моніторингу на предмет зняття з України зобов'язань, що перешкоджають досягненню певного сталого рівня забезпечення економічної безпеки. Такий перегляд не відбувався жодного разу з часів проголошення незалежності, однак події останніх років (зокрема військова агресія з боку Російської Федерації (далі – РФ)) чітко засвідчила хибність державної політики попередніх політичних керівників, оскільки взяття на себе низки гарантій у військовій сфері позбавило Україну реальних засобів захисту суверенітету, знизивши обороноздатність держави. Такі ж зобов'язання із акумулятивними або відкладеними в часі негативними наслідками можливі й у сфері економічних відносин. Тому моніторинг на предмет виходу України із угод та організацій, що суттєво знижують рівень забезпечення економічної безпеки держави, є необхідним та першочерговим завданням, ураховуючи наявні та потенційні глобальні ризики, що виникали і можуть виникати щодо цього. Окрім того, глобальні транснаціональні характери останніх фінансово-економічних криз, наочно демонструють те, які негативні наслідки може мати відсутність у державі дієвої та ефективної системи попередження та усунення загроз економічній безпеці держави;

2) оптимізація державної та регіональної економічної політики, а також узгодження програм економічного розвитку, що приймаються органами місцевого самоврядування із загальнодержавними стандартами та цілями у сфері національної безпеки. Оскільки сьогодні економічна безпека є лише окремих напрямом загальнонаціональної безпеки держави, цілком логічним убачається той факт, що програми регіонального розвитку і програмні документи органів місцевого самоврядування повинні орієнтуватися на досягнення загальних стандартів та вимог, що висуваються до стану соціально-економічної безпеки регіонів. Однак на субдержавному рівні приймаються й інші стратегічні плани та програмні документи, що передбачають сценарії економічного розвитку територій. Вони мають орієнтуватися на загальнодержавні стандарти до стану економічного розвитку певної системи (галузі, регіону, ринку тощо), а тому повинні виходити із загальнодержавних цілей у сфері забезпечення економічної безпеки. Це не означає, що такі документи і весь регіональний розвиток загалом мають спрямовуватися на виконання цілей держави в цій сфері. Кожна територіальна громада має своє право на самоврядування, зокрема в економічній сфері, однак таке врядування має враховувати ту обставину, що кожна територія та кожен регіон є складником системи економічної системи держави в цілому. Тому ті процеси, що відбуваються в регіоні, позначаються на загальнодержавному економічному становищі й рівні економічного розвитку. У цьому контексті державна політика у сфері забезпечення економічної безпеки повинна втілюватися в методологічну та практичну допомогу відповідним суб'єктам владних повноважень у процесі розроблення ними програмних документів економічного спрямування. Крім того, держава має стимулювати економічне зростання регіонів ефективними та дієвими засобами, що мають як мотиваційний, так і практичний фінансово-економічний характер у вигляді прямих дотацій або державного інвестування;

3) продовження та в подальшому завершення адміністративної реформи і реформи органів місцевого самоврядування з метою підвищення рівня економічної спроможності окремих громад та регіонів. Такий напрям суттєво зменшить фінансове, ресурсне та адміністративне навантаження на центральні органи державної влади та Державний бюджет України. Децентралізація та деконцентрація управлінського впливу не призведуть до неконтрольованості економічних процесів у державі, натомість суттєво підвищать оперативність та мобільність суб'єктів управління економічними процесами з тим, щоб максимально скоротити час прийняття рішень. Це істотно підвищить гнучкість системи управління економікою та системи забезпечення економічної безпеки в процесі їх реагування на ризикогенні фактори або на загрози як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. Органи місцевого самоврядування в процесі розширення їх власних функцій, особливо в економічній та фінансових сферах, будуть самі за-

цікавлені у формуванні такого бюджету, який максимально задовольнить потреби громади. Тому органи місцевого самоврядування перетворюються на дієвий управлінський елемент у системі територіального розвитку, оскільки на рівні регіону чи окремої території прийматимуть рішення щодо стимулювання окремих видів діяльності чи навіть окремих суб'єктів господарювання, збільшуючи тим самим рівень економічного зростання. Крім того, органи місцевого самоврядування, отримавши більш широкі повноваження у сфері економічного управління, будуть зацікавлені у формуванні та збереженні регіональних еліт шляхом забезпечення такого рівня задоволення потреб населення, який забезпечить політичну спадковість в органах місцевого самоврядування. Інакше кажучи, створюючи економічно спроможну громаду, місцева влада розумітиме, що формує для себе потужний електорат, оскільки максимально забезпечуватиме потреби населення своїми управлінськими рішеннями. Важливо також розуміти, що такі процеси, як розширення повноважень у сфері економіки та бюджетування, не повинні бути безконтрольними з боку держави. Система моніторингу та державного нагляду за раціональністю і законністю використання ресурсів місцевого самоврядування має бути на високому якісному рівні реагування. Місцева влада не повинна розуміти процеси реформування місцевого самоврядування як спосіб зменшення державного впливу та збільшення можливостей для поширення корупційних схем. Навпаки, розширення економічних повноважень повинно передбачати збільшення наглядових функцій або моніторингової чи контрольної спроможності держави за використанням ресурсів регіону;

4) підвищення ефективності системи протидії економічним злочинам та злочинам у сфері фінансів. Економічна безпека досягається лише тоді, коли економічна система держави функціонує прозоро за задалегідь визначеними та встановленими правилами. Порушення таких правил, що уявляються нам у формі існуючої державної економічної моделі із формами, видами та способами господарювання, закріпленими та забезпеченими на законодавчому та організаційному рівнях, тягне за собою порушення балансу економічних процесів та цілісності економічної системи. Саме тому зростання рівня економічної злочинності, а особливо корупційних проявів, суттєво послаблює економічну безпеку держави, оскільки фактично відбувається заміщення системи державного управління системою корупційних зв'язків та мереж, метою яких є «вимивання» грошей з економіки держави та незаконне збагачення окремих осіб. Держава через систему державного примусу повинна встановлювати такі умови для боротьби із корупцією, які, з одного боку, забезпечать вільний розвиток економічних агентів, а з іншого – суттєво обмежать доступ до ресурсів країни корупційним елементам. Таке завдання, особливо в умовах України, є надто складним, а тому вбачається за необхідне не скорочення, а розширення наглядових та контролюючих функцій і функціональної

спроможності у сфері боротьби з корупційними злочинами відповідних державних органів та інституцій. Подолання проблеми корупції для України означатиме, окрім того, ще й визнання міжнародною спільнотою ефективності державного управління та підвищить рівень інвестиційної привабливості України. У цьому контексті слушним є розширення функцій системи державного фінансового моніторингу, зокрема Держфінмоніторингу, а також підвищення рівня його координації із Національним антикорупційним бюро України та іншими органами правопорядку у сфері протидії економічним злочинам. Рівень злочинності напряму негативно впливає на рівень привабливості України (як міжнародного економічного партнера);

5) стимулювання інвестиційної активності і привабливості економічної системи держави та окремих регіонів. Таке стимулювання (за умови прозорості та зрозумілості системи державного управління економікою й потужного механізму протидії економічним злочинам) стане суттєвим доробком на шляху підвищення економічної спроможності держави. Стимулювання – це окремий напрям державної політики, що містить розроблення заходів та механізмів державного впливу у форматі мотивації як організаційного (надання окремих преференцій), так й економічного характеру (дотування, квотування тощо). Економічне зростання не може завжди відбуватися поступовими темпами, іноді воно призупиняється, а інколи має від'ємний показник. Досвід України засвідчує, що проблема економічного зростання напряму залежить від ефективності політичного менеджменту та тих рішень, що ухвалювалися політичним керівництвом країни. Найчастіше такі рішення мали кон'юнктурний характер, іноді навіть яскраво виражений акцент у бік окремих бізнес-структур. Тобто стимулювання інвестиційної активності є необхідним елементом нової парадигми організації економічних процесів в Україні. В умовах обмеженості внутрішніх ресурсів та перебування в стані протистояння військовим загрозам Україна потребує додаткових джерел фінансування. Ми можемо стверджувати, що економічний сектор не відтворився після фактичного істотного скорочення економічних зв'язків із РФ на тлі її військової агресії, а тому стимулювання інвестиційної активності в таких умовах ще більше ускладнює завдання. Саме тому для України важливим є вибір дієвих методів залучення інвестицій у ті сектори економіки, що найменше залежать від загроз внутрішнього характеру. Такими засобами стимулювання можуть бути такі: створення зон вільних від оподаткування окремих видів діяльності або на окремий період; пряме державне дотування окремих галузей у вигляді розміщення державних замовлень на пільгових умовах доступу для вітчизняних виробників; розміщення державних інвестиційних паперів на вітчизняних підприємствах; створення періодів пільгового оподаткування для суб'єктів господарювання-нерезидентів у разі їх інвестиційної активності в Україні; скорочення кількості дозвільних процедур та реєстраційних дій

для ведення бізнесу в Україні без зменшення якості державного контролю та моніторингу господарської діяльності тощо;

б) диверсифікація системи міжнародних економічних зв'язків України. Нові реалії глобальної економіки демонструють необхідність розширення географії та товарної структури експорту. Україна має надзвичайно великий економічний потенціал та необхідний рівень промислового розвитку задля того, щоб задовольнити потреби більшості економік світу в товарах, зокрема високотехнологічних. Прикладами та здобутками такої політики в Україні сьогодні можна вважати розширення економічних зв'язків із Європейським Союзом та Китайською Народною Республікою. До того ж унікальність вітчизняного виробничого комплексу багато в чому є потенційно запитуваною та конкурентною в інших регіонах світу, зокрема в країнах з економікою, що переживає період бурхливого зростання (Індія, ПАР, Мексика тощо). Диверсифікація економічних зв'язків, на нашу думку, передбачає можливість залучення додаткових надходжень у вигляді іноземних інвестицій у вітчизняну економіку, а також можливість для експорту економічних криз так, як це стало можливим у період глобальної фінансової кризи 2008–2010 рр., коли за рахунок певних фінансових та економічних каналів економіки потужних держав світу (Сполучених Штатів Америки та Великої Британії) змогли завдяки експорту найбільших фінансових ризиків у країни з перехідною економікою швидко подолати наслідки економічної кризи. Крім того, відкриття нових ринків для вітчизняних товарів суттєво збільшить попит та ціну на них, а також стимулюватиме розширення виробництва в Україні;

в) стимулювання створення нових форм економічних зв'язків. Ідеться про стимулювання транскордонного співробітництва між суб'єктами господарювання (резидентами України та суб'єктами господарювання держав сусідів (насамперед ЄС)). Таке співробітництво суттєво розширюватиме так звану «локальну економічну експансію», коли проникнення вітчизняних товарів на ринки зарубіжних країн відбуватиметься через перенасичення локальних ринків окремих регіонів. Іншою нетрадиційною формою економічної активності слід вважати класифікацію економіки, створення потужних регіональних інноваційних виробничих комплексів, що включатимуть низку пов'язаних процесами виробництва суб'єктів різних сфер суспільних відносин. Кластеризація для регіону означатиме інклюзивність його соціально-економічних підсистем у єдину господарюючу мережу, у якій відбуватиметься капіталізація людського та інтелектуального капіталу регіону і створення нової інноваційної продукції з високим рівнем конкурентних переваг. Це збільшить економічну спроможність та стабільність регіону, його унікальність в економічній системі держави. Із позиції держави кластеризація забезпечить необхідний рівень економічної концентрації та незалежності регіонів від центру;

г) розроблення дієвих механізмів регулювання обігу та використання криптовалют. Сьогодні електронні безготівкові розрахунки стали надзвичайно популярним і ефективним засобом руху товарів та послуг. Обмін економічними благами за допомогою специфічних засобів платежу став настільки природним, що криптовалюти вже ввійшли в економіку багатьох країн світу. Те, що сьогодні Bitcoin та інші види криптовалют перетворилися на засоби накопичення й навіть інвестування, зумовлює необхідність приділення більше уваги регулюванню їх обігу. Насправді для економічної теорії криптовалюти як валюти (в повному змістовному сенсі цього слова) є нонсенсом, оскільки вони позбавлені більшості ознак валюти як суто економічної категорії. Натомість із точки зору механізмів економічного обігу та обміну криптовалюти перетворилися на еволюційний продукт, на таку собі спрощену та поеволюційовану форму платіжного засобу, яку зараз виконують класичні гроші. Україна не стоїть осторонь процесу створення (майнінгу) криптовалюти та її поширення й використання, але при цьому законодавчо їх обіг не врегульований. Насправді криптовалюти несуть в собі велику кількість ризиків через свою неконтрольованість та надмірну кон'юнктурність ціноутворення при тому, що реальна вартість валюти, її цінність не підтвержені нічим, окрім попиту на них. Із позиції економічної безпеки криптовалюти варто розглядати способом додаткового накопичення, оскільки їх можна використовувати як певний ресурс. В умовах збільшення частки Е-економіки у світі Україна повинна активніше формувати політику стосовно криптовалют та взагалі стосовно Е-комерції, тому необхідним і першочерговим убачається розроблення спеціального законодавчого акта у сфері регулювання обігу та використання криптовалют, який має стати продуктом синтезованої уваги науковців економістів, правників, фахівців фінансового сектору. Такий законодавчий акт стане наочним прикладом поєднання наукової доктрини з правовою дійсністю. Сьогодні важко спрогнозувати реальний рівень капіталізації криптовалют та наслідки від їх поширення як засобу платежу і накопичення (як мінімум), однак їх нинішня ринкова вартість та обсяг прибутків, які досягаються в процесі їх обігу, потребують державного фіскального контролю, який стане можливим у разі запровадження такого нормативно-правового документа;

д) підвищення ефективності системи моніторингу та контролю за економічним сектором. Сьогодні такий моніторинг існує переважно для сектора фінансів, але, як демонструє практика глобалізаційних процесів, він повинен існувати у всіх без винятку сферах економіки. Моніторинг із боку держави за рухом товарів та послуг є більш складним за своїм механізмом, ніж фінансовий моніторинг, але останнім часом відбувається створення нових видів товарів із надмірно великою вартістю. Ідеться про інноваційні технології та товари, засновані на їх використанні. Контроль руху та використання таких товарів дадуть змогу істотно зменшити обсяги

тіньового сектора економіки та одночасно підвищить рівень захисту конкуренції на внутрішніх ринках;

10) активізація боротьби із тіньовою економікою. Цей напрям є актуальним протягом усього періоду незалежності України, однак його реалізація сьогодні пов'язана з великою кількістю проблем: рівнем розвитку корупції; трансформуванням бізнес-еліт в олігархічний стан та його проникнення в ланки політичного керівництва держави; поширенням електронної комерції та фінансових спекулятивних операцій тощо. Тіньовий сектор економіки України за різними оцінками складає від 25% до 60% реального ВВП країни, що є надмірним та несе вкрай негативне навантаження на економічний сектор країни. Однак подолання тіньової економіки можливе за рахунок законодавчого закріплення поступового постійного зменшення обсягу розрахунків у готівковій формі та взагалі зменшення величини розповсюдження агрегату М1 (ліквідні активи, гроші та їх еквіваленти) в економіці країни. Зменшення грошової готівкової маси має відбуватися поступово до 5% щорічно з тим, щоби відмітка її накопичення в економіці країни не перевищувала 30% від платіжного балансу країни. Ще одним дієвим кроком на шляху подолання тіньового сектору є зменшення кількості державних підприємств (близько 3500 тис.) [2]. Їх наявність та спосіб фінансування за рахунок бюджетних коштів з урахуванням ринку поширення корупції стає реальною загрозою «вимивання» коштів з економіки. Крім того, самі підприємства штучно банкрутують із метою подальшого заволодіння бізнесовими структурами за вартістю істотно нижчою за реальну ринкову вартість натепер. Саме тому політика приватизації більшості державних активів має стати реальним інструментом підвищення рівня економічної безпеки країни [3].

Висновки. Загалом, слід зазначити, що система економічної безпеки держави не повинна уявлятися монолітним об'єктом управління. Наявність розгалуженої економічної системи об'єктивує диференціацію та неоднорідність складників системи еко-

номічної безпеки. Тому її забезпечення є складним процесом, а напрями оптимізації та підвищення ефективності охоплюють безліч суміжних, інколи не пов'язаних між собою, сегментів та секторів. Це зумовлює складність, проте й необхідність створення ефективної системи господарсько-правового забезпечення економічної безпеки держави з метою її подальшого сталого функціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білоусов Є.М. Стратегія забезпечення економічної безпеки держави. Децентралізація публічного адміністрування в умовах інтеграції України до Європейської спільноти: проблеми та перспективи: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції викладачів, співробітників ВНЗ і наукових організацій, магістрантів, аспірантів, докторантів, представників громадських організацій, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, підприємств та інших установ. 6–7 жовтня 2017 р. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2017. С. 198–201.
2. Українські державні підприємства: яке майбутнє їх чекає? URL: <http://reformsguide.org.ua/ua/analytics/ukraines-state-owned-enterprises-what-is-their-future/> (дата звернення 10.05.2018).
3. Evgen Bilousov National models of providing the state economic safety (comparative legal analysis). Visegrad journal on human rights. 2017. № 5. Pp. 31-35.
4. Білоусов Є.М. Стратегія забезпечення економічної безпеки України в контексті євроатлантичного вибору. Євроатлантична інтеграція України: свідомий вибір моделі безпеки: зб. наук. статей за матеріалами III-х Харківських міжнар.-прав. читань, присвячених пам'яті проф. М.В. Яновського і В.С. Семенова, м. Харків, 3 листоп. 2017р.: у 2 ч. / редкол. А.П. Гетьман, І.В. Яковюк, С.М. Мельник та ін. Харків, 2017. Ч. 1. С. 559–562.
5. Білоусов Є.М. Глобалізаційні виклики та їх подолання в контексті забезпечення економічної безпеки держави. Інноваційна система та інформаційні технології в сучасній науці : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Харків, м. Київ, 20 жовт. 2017 р.) / редкол.: С.В. Глібо, О.Д. Крупчан, С.А. Бука. Харків : Право, 2017. С. 12–20.

Білоусов Є.М. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Статтю присвячено вивченню ключових вихідних умов здійснення державної політики у сфері забезпечення економічної безпеки та визначенню її пріоритетних напрямів. Автором статті детально проаналізовано особливості кожного з указаних пріоритетних напрямів та зроблено відповідні висновки щодо їх можливого запровадження та реалізації.

Ключові слова: економічна безпека, державна політика у сфері забезпечення економічної безпеки, пріоритетні напрями державної політики.

Белоусов Е.Н. ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

Статья посвящена изучению ключевых исходных условий осуществления государственной политики в сфере обеспечения экономической безопасности и определению ее приоритетных направлений. Автором статьи детально проанализированы особенности каждого из указанных приоритетных направлений и сделаны соответствующие выводы относительно возможностей их внедрения и реализации.

Ключевые слова: экономическая безопасность, государственная политика в сфере обеспечения экономической безопасности, приоритетные направления государственной политики.

Bilousov E.M. PRIORITY DIRECTIONS OF ENSURING ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

Economic security is a separate area of public-political and managerial-administrative activity of the state apparatus, and therefore it should be clearly understood that such a system work, despite the permanent, one way or another needs to be prioritized, the scope of implementation and the main trends.

The study of the economic security of the state their work dedicated to such scientists as V.P. Gorbulin, V.A. Lipkan, G.A. Pasternak-Taranushenko and others.

The main directions of state policy in the sphere of ensuring economic security are influenced by a number of factors, and therefore, determining its priorities, it is advisable to first come to an understanding of the key initial conditions for its implementation.

These conditions are: 1) European trends in foreign policy of Ukraine; 2) globalization trends in worldwide economic and trade processes; 3) globalization of financial market and financial flows; 4) a global trend towards the liberalization and international trade rules; 5) the increased transparency and monitoring of financial transactions at the international level.

The Priority directions of ensuring economic security of Ukraine, in our opinion, are: 1) optimization of the national legal provision of economic security at the micro, meso, macro levels and harmonization with EU standards; 2) optimization of state and regional economic policy, harmonization of programmes of economic development; 3) continuation and further completion of the administrative reform and the reform of local self-government bodies with the aim to increase the economic viability of individual communities and regions; 4) improving the effectiveness of the system of counteraction to economic crimes and financial crimes; 5) stimulating of investment activity and attractiveness of the economic system of the state and regions; 6) diversification of the system of international economic relations of Ukraine; 7) encourage the creation of new forms of economic relations; 8) development of effective regulation mechanisms of circulation and cryptocurrency usage; 9) increasing the effectiveness of the system of monitoring and control of the economic sector; 10) stepping up the fight against the shadow economy.

Generally, it should be noted that the system of economic security of the state should not be a monolithic object of governance. The existence of an extensive economic system objectifies the differentiation and heterogeneity of the components of the system of economic security. Therefore, the complex process is its provision, and the areas of optimization and efficiency increase cover a multitude of related, sometimes unrelated, segments and sectors. This is due to the complexity, but the need to choose a single government body, which would ensure not control, but coordination in the system of government institutions whose task is to ensure economic security.

Key words: economic security, state policy in the field of economic security, priority directions of state policy.